

4.12.2. Mortifikation

4.12.2.1. Gældende ret

Når et pantebrev antages at være tilintetgjort eller bortkommet, kan det ved dom erklæres dødt og magtesløst på begæring af den, som må antages at have mistet det og have adkomst som berettiget ifølge dokumentet, jf. mortifikationslovens § 2, jf. § 1.

Når mortifikation er givet nogen som berettiget ifølge et pantebrev, og den ret, som dokumentet hjemlede, består, kan han af skyldneren forlange udstedt et nyt dokument, der svarer til det mortificerede, mod betaling af udgifterne hertil, jf. mortifikationslovens § 9, stk. 2. Tilsvarende pligt til at medvirke ved udstedelse af et nyt pantebrev påhviler ejeren af pantet. Et nyt pantebrev forsynes af retten efter begæring med bemærkning om, at det giver samme panteret som det mortificerede pantebrev.

Efter mortifikationslovens § 15 skal Justitsministeriet føre et kartotek over mortificerede massegældsbreve og aktier samt forældede massegældsbreve, medmindre de allerede efter deres eget indhold må antages at være forældede. Det er retten, som har afsagt mortifikationsdom, der indsender meddelelse herom til Justitsministeriet.

4.12.2.2. Lovforslagets udformning

Udvalget bemærker, at der efter en overgang til digital tinglysning fortsat vil kunne eksistere papirbaserede pantebreve, der ikke er tinglyst. Der vil således fortsat være behov for regler, der muliggør, at tilintetgjorte eller bortkomne papirbaserede pantebreve kan mortificeres.

I det omfang, der er tale om tinglyste pantebreve, finder udvalget det imidlertid ikke hensigtsmæssigt, at der i mortifikationsloven bevares en adgang for en mortifikant til at forlange, at skyldneren og eventuelt ejeren af et pant, når denne ikke er identisk med skyldneren medvirker til udstedelsen af et nyt papirbaseret pantebrev. Udvalget anbefaler derfor, at mortificerede tinglyste pantebreve alene skal kunne forlanges udstedt som digitale pantebreve. Det sikres herved, at papirbaserede tinglyste pantebreve, der er blevet mortificeret, konverteres til digitale pantebreve. Konverteringen medvirker til, at de elektroniske tingbøger på sigt vil komme til at give et retvisende billede af forholdene omkring pantebreve.

Tinglysning af pantebreve er ikke en pligt, men alene en mulighed for at opnå beskyttelse mod aftaler og mod retsforfølgning, jf. tinglysningslovens § 1, stk. 1. Muligheden for at forlange udstedelse af et nyt papirbaseret pantebrev bør derfor bevares i de tilfælde, hvor

der er tale om et papirbaseret pantebrev, der ikke er tinglyst.

Da kun Tinglysningsretten bør indestå for tinglyste pantebrevs panteret, finder udvalget imidlertid ikke, at det fortsat bør være muligt på begæring at få et nyt pantebrev forsynet med bemærkning om, at det giver samme panteret som det mortificerede pantebrev. Bestemmelsen herom foreslås derfor ophævet. I det omfang et papirbaseret tinglyst pantebrev konverteres til et tinglyst digitalt pantebrev, vil pantebrevets prioritetsstilling mv. fremgå af tinglysningsregistrene, og der findes således ikke behov for, at det digitale pantebrev tilføjes en bemærkning om, at pantebrevet giver samme panteret som det mortificerede pantebrev.

Udvalget har endvidere overvejet, om mortifikationslovens § 15 hvorefter justitsministeren opretter et kartotek over de massegældsbreve og aktier, der er mortificeret, bør ophæves. Efter udvalgets opfattelse må bestemmelsen i mortifikationslovens § 15 anses for utilsvarende, og udvalget anser det for ubetænkeligt at foreslå bestemmelsen ophævet.

Der henvises til betænkningen side 219 ff.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Justitsministeriet er således enig med udvalget i, at mortifikationslovens § 15 bør ophæves, idet det bemærkes, at ministeriet har modtaget et yderst begrænset antal indberetninger til kartoteket, ligesom der stort set aldrig modtages forespørgsler om oplysninger registreret i kartoteket. Hertil kommer, at massegældsbreve og aktier, der er omfattet af kravet om indberetning til kartoteket, i vidt omfang registreres i Værdipapircentralen, jf. lov om værdipapirhandel mv.

Der henvises til lovforslagets § 4, nr. 1-3 (forslag til ændring af mortifikationslovens §§ 6, stk. 4, og 9, stk. 2, samt ophævelse af § 15), og bemærkningerne hertil.

4.12.3. Forsikringsaftalelovens § 57, stk. 2

4.12.3.1. Gældende ret

En tingsforsikring anses som udgangspunkt for at være tegnet til fordel for enhver, der som ejer, panthaver mv. vil lide tab, hvis den forsikrede genstand bliver beskadiget eller går til grunde, jf. forsikringsaftalelovens § 54. I sådanne tilfælde, hvor forsikringen også er tegnet til fordel for tredjemand, f.eks. en panthaver, tilkommer erstatningen efter en skade den pågældende tredjemand, men forsikringstageren er fortsat berettiget til at aftale erstatningens størrelse med selskabet og til at modtage erstatningsbeløbet. Dette